

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den **XXX**
[...] (2023) **XXX** draft

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) .../...

af **XXX**

**om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler**

(EØS-relevant tekst)

*

Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) .../...

af **XXX**

om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 2821/71 af 20. december 1971 om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis¹, navnlig artikel 1, stk. 1, litra b),

efter offentliggørelse af udkast til denne forordning²,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Kommissionen kan i henhold til forordning (EØF) nr. 2821/71 ved forordning anvende artikel 101, stk. 3, i traktaten på visse af de af traktatens artikel 101, stk. 1, omfattede kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, hvis formål er forskning og udvikling af produkter, teknologier eller produktionsmetoder, indtil disse har nået stadiet for industriel anvendelse, og udnyttelse af resultaterne, heri indbefattet bestemmelser om intellektuelle ejendomsrettigheder.
- (2) I henhold til traktatens artikel 179, stk. 2, skal EU opmuntre virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, i deres indsats for forskning og teknologisk udvikling af høj kvalitet og støtte deres samarbejdsbestræbelser. Samarbejde mellem virksomheder om forskning og udvikling kan bidrage til at nå målene i den europæiske grønne pagt³.
- (3) I Kommissionens forordning (EU) nr. 1217/2010⁴ defineres de kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler, som Kommissionen anser for normalt at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3. Nævnte forordning udløber den 30. juni 2023. I betragtning af de generelt positive erfaringer med anvendelsen af nævnte forordning og resultaterne af evalueringen af denne bør der vedtages en ny gruppefritagelsesforordning.

¹ EFT L 285 af 29.12.1971, s. 46.

² EUT C 120 af 15.3.2022, s. 9.

³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske grønne pagt (COM(2019)640 final).

⁴ Kommissionens forordning (EU) nr. 1217/2010 af 14. december 2010 om anvendelse af traktatens artikel 101, stk. 3, på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler (EUT L 335 af 18.12.2010, s. 36).

- (4) Formålet med denne forordning er at lette forskning og udvikling, uden at det går ud over konkurrencevilkårene. Denne forordning har også til formål, at give virksomheder tilstrækkelig retssikkerhed. Ved virkeliggørelsen af disse mål bør der tages hensyn til behovet for at forenkle den administrative kontrol og de lovgivningsmæssige rammer i størst muligt omfang.
- (5) For forsknings- og udviklingsaftaler mellem parter, der ikke når op over en vis, nærmere fastsat markedsstyrke, kan det generelt antages, at med hensyn til anvendelsen af traktatens artikel 101, stk. 3, vil aftalernes positive virkninger opveje enhver negativ indvirkning på konkurrencen.
- (6) For anvendelse af traktatens artikel 101, stk. 3, ved forordning er det ikke nødvendigt at definere, hvilke aftaler der kan falde ind under traktatens artikel 101, stk. 1. I den individuelle vurdering af aftaler efter traktatens artikel 101, stk. 1, må der tages hensyn til mange faktorer, i særdeleshed til strukturen på det relevante marked.
- (7) Samarbejde om fælles eller betalt forskning og udvikling samt om udnyttelse af resultaterne vil med størst sandsynlighed fremme den tekniske og økonomiske udvikling, hvis parterne bidrager med komplementære kompetencer, aktiver eller aktiviteter til samarbejdet.
- (8) En øget og mere effektiv forskning og udvikling vil normalt komme forbrugerne til gode ved at resultere i nye eller forbedrede produkter, teknologier eller produktionsmetoder, en hurtigere lancering af sådanne produkter, teknologier eller produktionsmetoder eller lavere priser som følge af nye eller forbedrede produkter, teknologier eller produktionsmetoder.
- (9) En fælles udnyttelse af resultater kan antage forskellige former, såsom produktion og distribution af produkter, anvendelse af teknologier eller produktionsmetoder eller overdragelse af eller meddelelse af licens til intellektuelle ejendomsrettigheder eller meddelelse af knowhow til en sådan produktion eller anvendelse, som i væsentlig grad bidrager til den tekniske eller økonomiske udvikling.
- (10) For at retfærdiggøre fritagelsen, der fastsættes i henhold til denne forordning, bør den fælles udnyttelse angå produkter (herunder varer og tjenesteydelser), teknologier eller produktionsmetoder, hvortil det er af afgørende betydning at kunne udnytte resultaterne af forsknings- og udviklingsarbejdet.
- (11) Endvidere bør alle parterne i aftalen om forskning og udvikling aftale, at de alle vil have fuld adgang til de endelige resultater af den fælles forskning og udvikling, herunder de intellektuelle ejendomsrettigheder og den knowhow, der genereres, med henblik på yderligere forskning og udvikling og med henblik på udnyttelse, så snart de endelige resultater foreligger. Adgangen til resultaterne bør almindeligvis ikke begrænses for så vidt angår anvendelsen af resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling. Hvis parterne imidlertid i overensstemmelse med denne forordning begrænser deres udnyttelsesrettigheder, navnlig når de specialiserer sig inden for udnyttelse, kan adgangen til resultaterne med henblik på udnyttelse begrænses tilsvarende. Hvis universiteter, forskningsinstitutter eller virksomheder, der leverer forskning og udvikling på et kommercielt grundlag, men normalt ikke beskæftiger sig med udnyttelse af resultaterne, deltager i denne forskning og udvikling, bør de endvidere kunne aftale udelukkende at udnytte forsknings- og udviklingsresultaterne til yderligere forskning og udvikling.
- (12) Afhængigt af deres formåen og kommercielle behov kan parterne bidrage i forskelligt omfang til deres forsknings- og udviklingssamarbejde. For derfor at afspejle og opveje

forskelle i værdien eller karakteren af parternes bidrag kan en forsknings- og udviklingsaftale, der er omfattet af fritagelsen, der fastsættes i henhold til denne forordning indeholde en bestemmelse om, at en part skal kompensere en anden for at få adgang til resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling eller udnyttelse. Kompensationen bør dog ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.

- (13) Hvis forsknings- og udviklingsaftalen ikke omfatter fælles udnyttelse af resultaterne, bør parterne i forsknings- og udviklingsaftalen aftale at give hinanden adgang til deres respektive allerede eksisterende knowhow, hvis en sådan knowhow er nødvendig for de øvrige parter udnyttelse af resultaterne. En kompensation (f.eks. licensafgifter) bør ikke være så høj, at den faktisk hindrer de øvrige parter adgang til den pågældende knowhow.
- (14) Fritagelsen der fastsættes i henhold til denne forordning bør kun omfatte forsknings- og udviklingsaftaler, der ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de berørte produkter, teknologier eller produktionsmetoder. Aftaler mellem konkurrenter, der på markedet for de produkter, teknologier eller produktionsmetoder, som kan blive forbedret, erstattet eller afløst ved hjælp af disse forsknings- og udviklingsresultater, på tidspunktet for aftalens indgåelse tilsammen har en markedsandel, der overstiger en nærmere fastsat grænse, bør derfor udelukkes fra gruppefritagelsen.
- (15) Hvis en af parterne finansierer flere forsknings- og udviklingsprojekter, der gennemføres af konkurrenter med hensyn til de samme produkter, teknologier eller produktionsmetoder, kan det ikke udelukkes, at der kan opstå konkurrencebegrænsende afskærmning, navnlig når den pågældende part opnår eneret til at udnytte resultaterne over for tredjemand. For så vidt angår aftaler om betalt forskning og udvikling bør denne forordning derfor begrænses til aftaler, hvor den samlede markedsandel for alle de parter, der er involveret i de tilknyttede aftaler, dvs. den finansierende part og alle de parter, der udfører forskning og udvikling, ikke overstiger et vist niveau.
- (16) Fritagelsen der fastsættes i henhold til denne forordning bør dog ikke være underlagt en markedsandelstærskel, hvis parterne i forsknings- og udviklingsaftalen ikke er konkurrerende virksomheder med hensyn til produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der kan forbedres, erstattes eller afløses af de produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der følger af aftalen. Dette omfatter f.eks. aftaler vedrørende udvikling af produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der ville skabe en helt ny efterspørgsel, eller forskning og udvikling, der ikke er tæt forbundet med et bestemt produkt, en bestemt teknologi eller en bestemt produktionsmetode, eller som endnu ikke er rettet mod et specifikt mål.
- (17) Der foreligger ingen formodning om, at forsknings- og udviklingsaftaler enten er omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1, eller ikke opfylder betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3, hvis den i nærværende forordning fastsatte markedsandelstærskel er overskredet eller andre betingelser i forordningen ikke er opfyldt. I sådanne tilfælde er det nødvendigt at foretage en individuel vurdering af forsknings- og udviklingsaftalen i henhold til traktatens artikel 101.
- (18) For at sikre en effektiv konkurrence i perioden med den fælles udnyttelse af resultaterne af den fælles eller betalte forskning og udvikling bør det i en bestemmelse fastsættes, at gruppefritagelsen ikke længere finder anvendelse, dersom aftaleparterne på markedet for de produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der er et resultat

af den omhandlede forskning og udvikling, tilsammen får en markedsandel, der overstiger en vis grænse. Fritagelsen bør imidlertid — uanset aftaleparternes markedsandele — fortsat gælde i en vis periode efter påbegyndelsen af den fælles udnyttelse af resultaterne, således at aftaleparternes markedsandele kan nå at stabilisere sig, navnlig efter introduktionen af et helt nyt produkt, og således at de sikres en vis afskrivningsperiode for deres investeringer.

- (19) Fritagelsen der fastsættes i henhold til denne forordning bør ikke finde anvendelse på aftaler, der indeholder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at opnå de positive virkninger af en forsknings- og udviklingsaftale. Aftaler, der indeholder visse alvorlige konkurrencebegrænsninger, såsom begrænsninger i parternes frie adgang til at gennemføre forskning og udvikling på områder uden forbindelse med aftalen, fastsættelse af priser over for tredjemand, begrænsning af produktion eller salg eller begrænsninger i adgangen til passivt salg af de produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der er et resultat af den fælles eller betalte forskning og udvikling, bør principielt være udelukket fra at kunne falde ind under gruppefritagelsen efter denne forordning uanset størrelsen af parternes markedsandel. Begrænsninger i forhold til anvendelsesområde udgør i denne henseende hverken en begrænsning af produktion/salg eller geografisk område/kundekreds.
- (20) Markedsandelstærsklen, ikkefritagelsen af visse aftaler og de betingelser, der fastsættes i denne forordning, sikrer generelt, at aftaler, der er omfattet af gruppefritagelsen, ikke giver parterne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende produkter, teknologier eller produktionsmetoder.
- (21) Aftaler mellem virksomheder, der ikke er indbyrdes konkurrerende med hensyn til produkter, teknologier eller produktionsmetoder, som vil kunne blive forbedret, erstattet eller afløst som følge af resultaterne af forsknings- og udviklingsarbejdet, og som opfylder betingelserne, der fastsættes i henhold til denne forordning, vil kun under ekstraordinære omstændigheder kunne udelukke den effektive konkurrence inden for innovation. Sådanne aftaler bør derfor kunne falde ind under den fritagelse, der fastsættes i henhold til denne forordning, uanset markedsandelen, og der bør åbnes mulighed for i ekstraordinære tilfælde at inddrage fritagelsen, der fastsættes i henhold til denne forordning. Fritagelsen for sådanne aftaler i henhold til denne forordning berører ikke den konkurrencemæssige vurdering af forsknings- og udviklingsaftaler, der ikke opfylder betingelserne i denne forordning, eller aftaler, for hvilke fritagelsen, der fastsættes i henhold til denne forordning er blevet inddraget.
- (22) Denne forordning bør angive de typiske situationer, hvor det kan anses for hensigtsmæssigt at inddrage fritagelsen, der fastsættes efter nærværende forordning i henhold til artikel 29 i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003⁵.
- (23) Aftaler om forskning og udvikling er ofte af langvarig karakter, navnlig når der er tale om samarbejde, der også omfatter udnyttelse af resultaterne, og denne forordnings gyldighedsperiode bør derfor fastsættes til 12 år —

⁵ Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1).

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Definitioner

1. I denne forordning forstås ved:

- 1) "forsknings- og udviklingsaftale": aftale mellem to eller flere parter om de vilkår, hvorpå disse parter gennemfører en af følgende:
 - a) fælles forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier:
 - i) uden fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling eller
 - ii) med fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling
 - b) betalt forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier:
 - i) uden fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling eller
 - ii) med fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling
 - c) fælles udnyttelse af resultaterne af forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier, som er gennemført i henhold til en mellem samme parter tidligere indgået aftale, der falder ind under litra a)
 - d) fælles udnyttelse af resultaterne af forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier, som er gennemført i henhold til en mellem samme parter tidligere indgået aftale, der falder ind under litra b)
- 2) "aftale": en aftale mellem virksomheder, en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder eller en samordnet praksis
- 3) "forskning og udvikling": aktiviteter med det formål at erhverve knowhow om produkter, teknologier eller produktionsmetoder, at gennemføre teoretiske analyser, systematiske undersøgelser eller forsøg, herunder forsøgs- og demonstrationsproduktion, teknisk afprøvning af produkter eller produktionsmetoder, etablering af de fornødne faciliteter frem til demonstrationsstadiet og opnåelse af intellektuelle ejendomsrettigheder til resultaterne
- 4) "produkt": en vare og/eller tjenesteydelse, herunder såvel mellemliggende produkter eller tjenesteydelser som færdige produkter eller tjenesteydelser
- 5) "aftaleteknologi": en teknologi eller en produktionsmetode, der er opnået som resultat af fælles eller betalt forskning og udvikling
- 6) "aftaleprodukt": et produkt, der er opnået som resultat af fælles eller betalt forsknings- og udviklingsarbejde eller produceret under anvendelse af aftaleteknologierne
- 7) "udnyttelse af resultaterne": produktion eller distribution af aftaleprodukterne, anvendelse af aftaleteknologierne, overdragelse af eller meddelelse af licens til

intellektuelle ejendomsrettigheder eller meddelelse af knowhow til brug for en sådan produktion, distribution eller anvendelse

- 8) "intellektuelle ejendomsrettigheder": industrielle ejendomsrettigheder, f.eks. patenter og varemærker samt ophavsret og beslægtede rettigheder
- 9) "knowhow": en mængde teknisk viden opnået gennem forsøg og afprøvning, der er:
 - a) "hemmelig": ikke almindeligt kendt eller let tilgængelig
 - b) "væsentlig": vigtig og nyttig for produktionen af aftaleprodukterne eller anvendelsen af aftaleteknologierne, og
 - c) "identificeret": beskrevet på en sådan måde, at det kan afgøres, om den opfylder hemmeligheds- og væsentlighedskriterierne
- 10) "fælles": aktiviteter, der gennemføres i henhold til en forsknings- og udviklingsaftale, når arbejdet i forbindelse hermed:
 - a) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed
 - b) i fællesskab overlades til tredjemand eller
 - c) fordeles mellem parterne, således at disse hver især specialiserer sig inden for forskning og udvikling eller udnyttelse
- 11) "specialisering inden for forskning og udvikling": hver af parterne deltager i de forsknings- og udviklingsaktiviteter, der er omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen, og hver part koncentrerer sig om et særskilt område af forsknings- og udviklingsarbejdet, alt efter hvad de finder mest hensigtsmæssigt; dette inkluderer ikke betalt forskning og udvikling
- 12) "specialisering inden for udnyttelse": parterne fordeler de enkelte opgaver, såsom produktion eller distribution, mellem sig eller pålægger hinanden begrænsninger vedrørende udnyttelsen af resultaterne, såsom begrænsninger i forhold til visse geografiske områder, kundekredse eller anvendelsesområder; dette omfatter også en situation, hvor kun en enkelt part producerer og distribuerer aftaleprodukterne eller anvender aftaleteknologierne på grundlag af en eksklusivlicens udstedt af de øvrige parter
- 13) "betalt forskning og udvikling": forskning og udvikling, der gennemføres af en part og finansieres af en finansierende part
- 14) "finansierende part": en part, der finansierer betalt forskning og udvikling, uden selv at udføre nogen af forsknings- og udviklingsaktiviteterne
- 15) "konkurrerende virksomhed": en faktisk eller potentiel konkurrent
 - a) "faktisk konkurrent": en virksomhed, der udbyder et produkt, en teknologi eller en produktionsmetode, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleproduktet eller aftaleteknologien på det relevante geografiske marked
 - b) "potentiel konkurrent": en virksomhed, som fraset forsknings- og udviklingsaftalen på et realistisk grundlag og ikke blot som en teoretisk mulighed på mindre end tre år vil kunne foretage de nødvendige ekstra investeringer eller afholde de nødvendige omkostninger med henblik på at udbyde et produkt, en teknologi eller en produktionsmetode, der kan

blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleproduktet eller
aftaleteknologien på det relevante geografiske marked

- 16) "det relevante produktmarked": det relevante marked for de produkter, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleprodukterne
 - 17) "det relevante teknologimarked": det relevante marked for de teknologier eller produktionsmetoder, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleteknologierne
 - 18) "aktivt salg": alle andre former for salg end passivt salg
 - 19) "passivt salg": salg foretaget som følge af uopfordrede henvendelser fra individuelle kunder, herunder levering af produkter til kunden, uden at salget er blevet indledt gennem direkte henvendelse til den specifikke kunde eller kundegruppe eller det specifikke område, herunder salg som følge af deltagelse i offentlige eller private udbud.
2. I denne forordning omfatter udtrykkene "virksomhed" og "part" tillige disses respektive forbundne virksomheder. Ved "forbundne virksomheder" forstås:
- 1) virksomheder, hvori en af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen direkte eller indirekte har en eller flere af følgende rettigheder eller beføjelser:
 - a) kan udøve mere end halvdelen af stemmerettighederne
 - b) kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen, direktionen eller andre organer, som repræsenterer virksomheden retligt
 - c) har ret til at lede virksomhedens forretninger
 - 2) virksomheder, der direkte eller indirekte har en eller flere af de i nr. 1) nævnte rettigheder eller beføjelser over for en part i forsknings- og udviklingsaftalen
 - 3) virksomheder, hvori en af de i nr. 2) omhandlede virksomheder direkte eller indirekte har en eller flere af de i nr. 1) nævnte rettigheder eller beføjelser
 - 4) virksomheder, hvori en part i forsknings- og udviklingsaftalen sammen med en eller flere af de virksomheder, der er omhandlet i nr. 1), 2) eller 3), eller hvori to eller flere af sidstnævnte virksomheder i fællesskab har en eller flere af de i nr. 1) nævnte rettigheder eller beføjelser
 - 5) virksomheder, hvori en eller flere af de i nr. 1) omhandlede rettigheder eller beføjelser i fællesskab indehaves af:
 - a) parter i forsknings- og udviklingsaftalen eller disses respektive forbundne virksomheder som omhandlet i nr. 1)-4) eller
 - b) en eller flere parter i forsknings- og udviklingsaftalen eller en eller flere af disses forbundne virksomheder som omhandlet i nr. 1)-4) og en eller flere tredjemænd.

Artikel 2

Fritagelse

1. I henhold til traktatens artikel 101, stk. 3, og med forbehold af denne forordnings bestemmelser skal traktatens artikel 101, stk. 1, ikke anvendes på forsknings- og udviklingsaftaler.

2. Fritagelsen, der er fastsat i stk. 1, finder anvendelse, for så vidt som sådanne forsknings- og udviklingsaftaler indeholder konkurrencebegrænsninger, der falder ind under traktatens artikel 101, stk. 1.
3. Fritagelsen, der er fastsat i stk. 1, finder også anvendelse på forsknings- og udviklingsaftaler, der indeholder bestemmelser om overdragelse af eller meddelelse af licens til intellektuelle ejendomsrettigheder til en eller flere af parterne eller til en enhed, som i henhold til aftale mellem parterne skal udføre den fælles eller betalte forskning og udvikling eller den fælles udnyttelse af resultaterne, forudsat at sådanne bestemmelser er direkte knyttet til og nødvendige for gennemførelsen af aftalen og ikke udgør det primære formål med aftalen.

Artikel 3

Adgang til de endelige resultater

1. Fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, gælder på de betingelser, der fastsættes i nærværende artikels stk. 2, 3 og 4.
2. Det skal i forsknings- og udviklingsaftalen være bestemt, at hver af parterne har fuld adgang til de endelige resultater af den fælles eller betalte forskning og udvikling med henblik på yderligere forskning og udvikling og udnyttelse.
3. Adgang efter stk. 2:
 - a) omfatter de intellektuelle ejendomsrettigheder og den knowhow, der genereres
 - b) gives, så snart resultaterne af forskningen og udviklingen foreligger.
4. Hvis forsknings- og udviklingsaftalen indeholder en bestemmelse om, at parterne kompenserer hinanden for at få adgang til resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling eller med henblik på udnyttelse, må compensationen ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.
5. Forskningsinstitutter, universiteter eller virksomheder, der leverer forskning og udvikling på et kommercielt grundlag, men normalt ikke beskæftiger sig med udnyttelse af resultaterne, kan aftale kun at udnytte resultaterne til yderligere forskning og udvikling.
6. Hvis parterne begrænser deres udnyttelsesrettigheder i overensstemmelse med denne forordning, navnlig når de specialiserer sig inden for udnyttelse, kan adgangen til resultaterne med henblik på udnyttelse begrænses tilsvarende.

Artikel 4

Adgang til allerede eksisterende knowhow

1. Hvis forsknings- og udviklingsaftalen ikke omfatter fælles udnyttelse af resultaterne, finder fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, anvendelse på de betingelser, der er fastsat i nærværende artikels stk. 2 og 3.
2. Det skal i aftalen være bestemt, at hver af parterne har adgang til enhver allerede eksisterende knowhow hos de andre parter, hvis en sådan knowhow er af afgørende betydning for udnyttelsen af resultaterne.

3. Hvis forsknings- og udviklingsaftalen indeholder en bestemmelse om, at parterne kompenserer hinanden for at få adgang til allerede eksisterende knowhow, må kompensationen ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.

Artikel 5

Fælles udnyttelse

1. Fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, finder anvendelse på betingelse af, at de resultater, der udnyttes i fællesskab, opfylder begge følgende betingelser:
 - a) resultaterne er af afgørende betydning for produktionen af aftaleprodukterne eller anvendelsen af aftaleteknologierne
 - b) resultaterne er beskyttet af intellektuelle ejendomsrettigheder eller udgør knowhow.
2. Hvis en eller flere parter i tilfælde af specialisering inden for udnyttelse har fået overdraget at producere aftaleprodukterne, finder fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, anvendelse på betingelse af, at disse parter er forpligtede til at efterkomme ordrer på leverancer af aftaleprodukterne fra alle øvrige parter, medmindre en af følgende betingelser er opfyldt:
 - a) forsknings- og udviklingsaftalen omfatter også bestemmelser om, at distributionen skal udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed eller i fællesskab skal overlades til tredjemand
 - b) parterne har aftalt, at kun den part, der producerer aftaleprodukterne, kan distribuere dem.

Artikel 6

Markedsandelstærskler og fritagelsens varighed

1. Er to eller flere af parterne konkurrerende virksomheder efter artikel 1, stk. 1, nr. 15), gælder fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, så længe forsknings- og udviklingsarbejdet gennemføres, hvis det på tidspunktet for forsknings- og udviklingsaftalens indgåelse gælder, at:
 - a) for forsknings- og udviklingsaftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) og c), parternes samlede markedsandel ikke overstiger 25 % af det relevante produkt- og teknologimarked
 - b) for forsknings- og udviklingsaftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra b) og d), den samlede markedsandel for den finansierende part og alle de øvrige parter, hvormed den finansierende part har indgået forsknings- og udviklingsaftaler med hensyn til de samme aftaleprodukter eller aftaleteknologier, ikke overstiger 25 % af det relevante produkt- eller teknologimarked.
2. Er parterne ikke konkurrerende virksomheder efter artikel 1, stk. 1, nr. 15), gælder fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, så længe forsknings- og udviklingsarbejdet gennemføres.
3. For forsknings- og udviklingsaftaler, der omfatter fælles udnyttelse af resultaterne, fortsætter fritagelsen, der er fastsat i artikel 2 med at gælde i syv år fra det tidspunkt,

hvor aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne første gang markedsføres i det indre marked, hvis betingelserne i nærværende artikels stk. 1 eller 2 er opfyldt på det tidspunkt, hvor den aftale, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) eller b), indgås. For at de forsknings- og udviklingsaftaler, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra c) og d), kan omfattes af en sådan fortsat fritagelse, skal betingelserne i nærværende artikels stk. 1 eller 2 være opfyldt på det tidspunkt, hvor den i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) eller b), omhandlede tidligere aftale blev indgået.

4. Efter udløbet af den syvårsperiode, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 3, fortsætter fritagelse, der er fastsat i artikel 2 med at gælde, så længe:
 - a) for forsknings- og udviklingsaftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) og c), parternes samlede markedsandel ikke overstiger 25 % af det relevante marked for aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne
 - b) for forsknings- og udviklingsaftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra b) og d), den samlede markedsandel for den finansierende part og alle de øvrige parter, hvormed den finansierende part har indgået forsknings- og udviklingsaftaler vedrørende de samme aftaleprodukter eller aftaleteknologier, ikke overstiger 25 % af det relevante marked for aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne.
5. Hvis de relevante parters samlede markedsandel ikke overstiger den relevante tærskel, jf. stk. 4, efter udløbet af den i stk. 3 omhandlede syvårsperiode, men efterfølgende overstiger denne tærskel, fortsætter fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, med at gælde i to på hinanden følgende kalenderår efter det år, hvor den relevante markedsandelstærskel første gang blev overskredet.

Artikel 7

Anvendelse af markedsandelstærsklerne

1. Ved anvendelsen af de i artikel 6, stk. 1 og 4, fastsatte markedsandelstærskler gælder bestemmelserne i nærværende artikels stk. 2, 3 og 4.
2. Markedsandelene beregnes på grundlag af omsætningen på markedet eller, hvis der ikke foreligger oplysninger om omsætningen på markedet, på grundlag af salgsvolumen på markedet. Foreligger der ingen oplysninger om salgsvolumen på markedet, kan skøn baseret på andre pålidelige markedsoplysninger, herunder udgifter til forskning og udvikling eller forsknings- og udviklingskapacitet, anvendes.
3. Markedsandele beregnes på basis af data for det foregående kalenderår. Hvis det foregående kalenderår ikke er repræsentativt for parternes stilling på de(t) relevante marked(er), beregnes markedsandelen som et gennemsnit af parternes markedsandele for de tre foregående kalenderår.
4. De i artikel 1, stk. 2, nr. 5), omhandlede virksomheders markedsandel fordeles ligeligt mellem hver af de virksomheder, der har en eller flere af de i artikel 1, stk. 2, nr. 1), omhandlede rettigheder eller beføjelser.

Artikel 8

Alvorlige begrænsninger

Fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, gælder ikke for forsknings- og udviklingsaftaler, der direkte eller indirekte, alene eller kombineret med andre faktorer, som parterne har afgørende indflydelse på, har nogen af de følgende begrænsende formål:

- (a) at begrænse parternes frie adgang til at gennemføre forskning og udvikling uafhængigt eller i samarbejde med tredjemand:
 - i) på et område uden forbindelse med det område, forsknings- og udviklingsaftalen omhandler, eller
 - ii) efter gennemførelsen af den fælles eller betalte forskning og udvikling, på det område, som forsknings- og udviklingsaftalen omhandler, eller på et beslægtet område
- (b) at begrænse produktion eller salg med undtagelse af:
 - i) fastsættelse af produktionsmål, når den fælles udnyttelse af resultaterne omfatter fælles produktion af aftaleprodukterne
 - ii) fastsættelse af salgsmål, når den fælles udnyttelse af resultaterne:
 - 1) omfatter fælles distribution af aftaleprodukterne eller fælles meddelelse af licens til aftaleteknologierne og
 - 2) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed eller i fællesskab overlades til tredjemand
 - iii) praksis, der udgør specialisering inden for udnyttelse
 - iv) begrænsning af parternes frihed til at producere, sælge, overdrage eller meddele licens til produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der konkurrerer med aftaleprodukterne eller -teknologierne i det tidsrum, for hvilket parterne har aftalt en fælles udnyttelse af resultaterne
- (c) at fastsætte priser ved salg af aftaleprodukter eller meddelelse af licens til aftaleteknologierne til tredjemand med undtagelse af fastsættelsen af priserne for direkte kunder eller fastsættelsen af licensafgifter for direkte licenstagere, når den fælles udnyttelse af resultaterne:
 - i) omfatter fælles distribution af aftaleprodukterne eller fælles meddelelse af licens til aftaleteknologierne og
 - ii) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed eller i fællesskab overlades til tredjemand
- (d) at begrænse det geografiske område eller den kundegruppe, til hvem parterne passivt må sælge aftaleprodukterne eller meddele licens til aftaleteknologierne, dog ikke at kræve meddelelse af en licens til resultaterne af forskningen og udviklingen til en anden part
- (e) at begrænse aktivt salg af aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne i geografiske områder eller til kunde grupper, som ikke eksklusivt er tildelt en af parterne i tilfælde af en specialisering mellem parterne inden for udnyttelse
- (f) at kræve ikke at efterkomme ordrer fra kunder i parternes respektive geografiske områder eller fra kunder, som på anden vis er fordelt mellem parterne i tilfælde af

specialisering inden for udnyttelse, når sådanne kunder vil videresælge aftaleprodukterne i andre geografiske områder inden for det indre marked

- (g) at kræve at vanskeliggøre brugeres eller forhandleres køb af aftaleprodukter hos andre forhandlere inden for det indre marked.

Artikel 9

Begrænsninger, der falder uden for fritagelsen

1. Fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, finder ikke anvendelse på følgende forpligtelser i forsknings- og udviklingsaftaler:
 - a) forpligtelsen til ikke
 - i) efter gennemførelsen af forsknings- og udviklingsarbejdet at anfægte gyldigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder, som:
 - 1) aftaleparterne er i besiddelse af i det indre marked, og som
 - 2) er relevante for forsknings- og udviklingsarbejdet, eller
 - ii) efter forsknings- og udviklingsaftalens udløb at anfægte gyldigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder, som
 - 1) aftaleparterne er i besiddelse af i det indre marked, og som
 - 2) beskytter resultater af den fælles forskning og udvikling
 - b) forpligtelsen til ikke at meddele licenser til tredjemand til produktion af aftaleprodukterne eller anvendelse af aftaleteknologierne, medmindre aftalen indeholder bestemmelse om, at en eller flere af parterne kan udnytte resultaterne af den fælles eller betalte forskning og udvikling, og at en sådan udnyttelse finder sted i det indre marked over for tredjemand.
2. Stk. 1, litra a), berører dog ikke muligheden for at aftale, at forsknings- og udviklingsaftalen ophører i tilfælde af, at en af parterne anfægter gyldigheden af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omhandlet i stk. 1, litra a), nr. i) og ii).
3. Hvis forsknings- og udviklingsaftalen omfatter én eller flere af de i nærværende artikels stk. 1 omhandlede begrænsninger, der falder uden for fritagelsen, fortsætter fritagelsen, der er fastsat i artikel 2, med at gælde for den resterende del af forsknings- og udviklingsaftalen, forudsat at de begrænsninger, der falder uden for fritagelsen, kan udskilles fra den resterende del, og forudsat at de øvrige betingelser i denne forordning er opfyldt.

Artikel 10

Inddragelse på Kommissionens initiativ i konkrete tilfælde

1. I henhold til artikel 29, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003 kan Kommissionen inddrage fritagelsen, der er fastsat i henhold til nærværende forordning, hvis den i konkrete tilfælde konstaterer, at en forsknings- og udviklingsaftale, der er omfattet af fritagelsen alligevel har virkninger, som er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3.

2. Kommissionen kan i henhold til artikel 29, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003 navnlig inddrage fritagelsen, der er fastsat i henhold til nærværende forordning, hvis:
- a) forsknings- og udviklingsaftalen i væsentlig grad vanskeliggør tredjemands gennemførelse af forskning og udvikling på de(t) område(r), der er relateret til aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne
 - b) forsknings- og udviklingsaftalen i væsentlig grad vanskeliggør tredjemands adgang til det relevante marked for aftaleprodukterne eller -teknologierne
 - c) parterne ikke udnytter resultaterne af den fælles eller betalte forskning og udvikling over for tredjemand uden objektiv gyldig grund
 - d) aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne i hele eller en væsentlig del af det indre marked ikke er udsat for effektiv konkurrence eller
 - e) forsknings- og udviklingsaftalen i væsentlig grad vil begrænse konkurrencen inden for innovation på et bestemt område.

Artikel 11

Inddragelse på en medlemsstats konkurrencemyndigheds initiativ i konkrete tilfælde

En medlemsstats konkurrencemyndighed kan inddrage fritagelsen der er fastsat i nærværende forordning, hvis betingelserne i artikel 29, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 er opfyldt.

Artikel 12

Overgangsperiode

I perioden fra den 1. juli 2023 til den 30. juni 2025 finder forbuddet i traktatens artikel 101, stk. 1, ikke anvendelse på aftaler, som allerede var i kraft den 30. juni 2023, og som ikke opfylder betingelserne for fritagelse der er fastsat i nærværende forordning, men opfylder betingelserne for fritagelse der er fastsat i forordning (EU) nr. 1217/2010.

Artikel 13

Ikrafttræden og anvendelse

Denne forordning træder i kraft den 1. juli 2023.

Den finder anvendelse indtil den 30. juni 2035.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Kommissionens vegne
Formand
Ursula VON DER LEYEN